

Izhodišča za koalicijska pogajanja:

Gibanje Svoboda – Demokrati. Anžeta Logarja

Svoboda

Demokrati
ANŽETA LOGARJA

BOJ PROTI KORUPCIJI - NAČRT SISTEMSKIH SPREMEMB ZA PREPREČEVANJE KORUPCIJE

Korupcija predstavlja eno ključnih tveganj za delovanje pravne države, zaupanje v institucije ter učinkovito upravljanje javnih sredstev. Slovenija ima sicer vzpostavljen razmeroma celovit normativni okvir, vendar ključni izziv ostaja njegova neučinkovita in nedosledna izvedba, zlasti pri pregonu najzahtevnejših oblik korupcije.

S tem načrtom Slovenija prehaja iz razpršenega modela obravnave korupcije v centraliziran, institucionalno okrepljen in operativno učinkovit sistem pregona in preventive.

Cilj načrta je:

- povečati učinkovitost pregona korupcije in organizirane kriminalitete,
- okrepiti transparentnost in odgovornost v javnem sektorju,
- zagotoviti boljše upravljanje javnih sredstev,
- povečati zaupanje javnosti v pravno državo.

Poseben poudarek je na:

- centralizaciji in profesionalizaciji pregona,
- večji operativni učinkovitosti institucij,
- jasni odgovornosti nosilcev sistema,
- transparentnosti javnega sektorja.

→ Centralizacija in koordinacija boja proti korupciji

- V okviru Kabineta predsednika vlade bomo vzpostavili funkcijo **državnega sekretarja za boj proti korupciji** (t. i. *Anticorruption Tsar*), odgovornega za:
 - koordinacijo priprave zakonodaje,
 - usklajevanje institucij pregona,
 - spremljanje izvajanja ukrepov.

→ Vzpostavitev specializiranega sistema pregona (model SKOK)

- Ustanovili bomo **Specializirano tožilsko enoto za pregon korupcije in organiziranega kriminala (SKOK)**, ki vključuje specializirane tožilce za korupcijo in gospodarsko kriminaliteto, mednarodno sodelovanje (EU delegirani tožilci, sodelovanje z EUROJUST) ter prenovljeno funkcionalno vlogo KPK (analitika, preventiva, integriteta).
- V okviru SKOK bomo vzpostavili tudi:
 - **Urad za iskanje in izterjavo premoženja (ARO)**,
 - **Urad za upravljanje premoženja (AMO)**,
 - povezavo z mednarodnimi mrežami (npr. CARIN).

V okviru krepitve finančnih preiskav in odvzema protipravno pridobljenega premoženja se predvideva uporaba mednarodnih mehanizmov sodelovanja, zlasti preko Camden Asset Recovery Inter-Agency Network (CARIN), ki omogoča učinkovito čezmejno iskanje in sledenje premoženju, ter dosledna uporaba Zakona o odvzemu premoženja nezakonitega izvora (ZOPNI), ki omogoča odvzem premoženja brez dokazanega zakonitega izvora. Skupaj navedena instrumenta zagotavljata celovit pristop po načelu »sledi denarju«,

ki bistveno povečuje učinkovitost boja proti korupciji in organizirani kriminaliteti.

- Uvedli bomo **posebno plačno ureditev** za tožilce in strokovno osebje (zaradi kompleksnosti primerov).

→ **Reforma policije na področju korupcije**

Preoblikovali bomo Nacionalni preiskovalni urad, in sicer v **Posebni policijski organ**, ki deluje v tesnem sodelovanju s SKOK, specializiran za prikrite preiskovalne ukrepe in kompleksne finančne preiskave.

Preostale naloge se bodo razporedile na Oddelke za gospodarsko kriminaliteto znotraj sektorjev kriminalistične policije na policijskih upravah.

Preučili bomo možnost uvedbe finančne policije po zgledu Italije in Francije.

→ **Reforme na področju sodstva**

Kazenski postopek bomo korenito prenovili, s ciljem vzpostavitve učinkovitega, preglednega in pravičnega sistema odločanja, ob hkratnem doslednem varovanju ustavne pravice do sojenja v razumnem roku ter spoštovanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin. V tem okviru predlagamo modernizacijo kazenskega postopka, ki bo temeljila na večji preglednosti, časovni učinkovitosti in stroškovni vzdržnosti. Poseben poudarek se bo namenil jasnejši in primernejši normativni ureditvi dokazne vrednosti izjav osumljencev in prič v predkazenskem postopku, s čimer se bo omogočila večja koncentracija postopka, ob hkratnem zagotavljanju vseh potrebnih procesnih jamstev.

- Z namenom povečanja učinkovitosti pregona se:
 - sprejme prenovljen Zakon o kazenskem postopku,
 - posodobijo povezani predpisi (vključno z ureditvijo odvzema premoženja),
 - uvede reforma sodne preiskave.

Sistemske bomo okrepili specializacijo sodnikov, zlasti na zahtevnejših in kompleksnih področjih, kot so gospodarski in finančni kriminal, organizirana kriminaliteta ter obravnava mladoletniške kriminalitete. Takšna usmeritev bo prispevala k večji strokovnosti in posledično k učinkovitejšemu odločanju.

- Vzpostavili bomo:
 - **specializiran kazenski oddelek za korupcijo in organizirani kriminal**,
 - **specializacijo sodnikov** za kompleksne gospodarske in finančne zadeve.
- Okrepili bomo:
 - meritokracijo in transparentnost napredovanj,
 - strokovno in kadrovske podpora pravosodnim organom ter uvedli stimulatívno plačno ureditev za sodnike in podporno osebje, ki obravnavajo najzahtevnejša kazniva dejanja.

- Opravili bomo **primerjalnopravno uskladitev pravil o izločitvi dokazov z evropskimi standardi in sodno prakso**, s poudarkom na zagotovitvi ustreznega ravnovesja med učinkovitostjo kazenskega pregona in varstvom človekovih pravic.
- Določene naloge bomo prenesli na notarje in odvetnike z namenom:
 - skrajšanja postopkov,
 - zmanjšanja sodnih zaostankov.
- V okviru modernizacije pravosodja se zgradi nacionalna pravosodna palača v Ljubljani, ki:
 - združuje Vrhovno, Višje in Okrožno sodišče,
 - izboljšuje koordinacijo in učinkovitost delovanja,
 - zagotavlja ustrezne varnostne in prostorske pogoje,
 - zmanjšuje dolgoročne stroške najemnin.

→ **Digitalizacija in operativna učinkovitost**

- Uvedba:
 - enotnega informacijskega sistema (policija–tožilstvo–sodišča),
 - digitalnih kazenskih postopkov,
 - e-notariata za gospodarske postopke.

→ **Krepitev vloge neodvisnih institucij**

Zaveujemo se h krepitvi neodvisnih institucij (Ustavno sodišče, Varuh človekovih pravic, Informacijska pooblaščenka, itd.), kar bomo dosegli z uveljavljanjem njihovih odločitev v praksi, finančno in kadrovsko stabilnostjo ter zagotavljanjem popolne operativne neodvisnosti.

→ **Sistemske nadzor in transparentnost javnih naročil in investicij**

Spremenili bomo zakonodajo, ki ureja javno naročanje, z vpeljavo dodatnih protikorupcijskih mehanizmov.

Preučili bomo možnost za sprejem enotnega (krovnega) zakona, ki bo celovito uredil načrtovanje, izvajanje in nadzor nad velikimi infrastrukturnimi projekti državnega pomena. Cilj zakona bo zmanjšanje sistemskih korupcijskih tveganj, povečanje transparentnosti ter učinkovitejša in odgovorna raba javnih sredstev. Zakon bo določil jasna in enotna pravila za vse faze projektov, vključno z opredelitvijo velikih infrastrukturnih projektov. S tem bomo zagotovili večjo preglednost, odgovornost in odpornost pri izvajanju strateških investicij ter preprečili netransparentno porabo javnih sredstev in neprimerne vplive interesnih skupin.

RAZBREMENITEV DELA, GOSPODARSKI PREBOJ IN RAST PRODUKTIVNOSTI

Davki niso le tehnično vprašanje javnih financ, ampak eno ključnih razvojnih vprašanj države. Če preveč obremenjujemo delo, znanje, ustvarjalnost in podjetnost, ne spodbujamo razvoja, ampak stagnacijo. Zato Slovenija potrebuje davčni sistem, ki bo manj obremenjeval delo, hkrati pa močnejše spodbujal investicije in krepil dolgoročno konkurenčnost.

V negotovih globalnih razmerah mora Slovenija ohraniti jasno razvojno usmeritev: stabilno gospodarsko okolje, podporo podjetništvu in ciljno razbremenitev najbolj produktivnega dela gospodarstva. Poseben poudarek bomo namenili davčni politiki, ki mora spodbujati ustvarjanje visoke dodane vrednosti. Razbremenitve bodo usmerjene predvsem v srednji razred, družine ter kadre, ki ustvarjajo največjo gospodarsko vrednost. Naš cilj je jasen: delo, znanje, odgovornost in podjetnost morajo prinesiti več kot danes.

→ Dvig dodane vrednosti in produktivnosti

Spodbujali bomo investicije v nova delovna mesta z visoko dodano vrednostjo. Država bo zagotovila razvojne sheme za visokotehnološka podjetja in druge perspektivne dejavnosti, s ciljem dviga produktivnosti in višje dodane vrednosti na zaposlenega. Vzpostavili bomo razvojne konzorcije med raziskovalnimi inštituti in podjetji.

→ Razvojna kapica za srednji razred oziroma ključne kadre

Razbremenitve bodo usmerjene predvsem v srednji razred ter v kadre, ki ustvarjajo največjo gospodarsko vrednost, zlasti inženirje, razvojnike, prodajnike in srednji management. Cilj je, da njihovi pogoji dela postanejo konkurenčni najboljšim v Evropi, hkrati pa Slovenija ostane privlačno okolje za razvoj podjetij in novih tehnologij. Opredelitev srednjega razreda bi vključevala zavezance, katerih prejemki dosegajo od dvakratne do petkratne vrednosti povprečne bruto plače v Republiki Sloveniji. Postopno bomo uvedli razvojno kapico na socialne prispevke, s ciljem večje konkurenčnosti delovnih mest z najvišjo dodano vrednostjo. S tem bomo zmanjšali pritisk na najbolj produktiven del dela in okrepili privlačnost Slovenije za ključne domače in tuje kadre.

→ Več za mlade

Mladim bomo zagotovili višje neto prejemke in lažji vstop v samostojno življenje. Predlagamo zvišanje posebne dohodninske olajšave za mlade do 29. leta starosti, s čimer bomo neposredno povečali njihovo razpoložljivo sredstva za reševanje stanovanjskega vprašanja in ustvarjanje družine. Naš cilj je, da delo mladih postane manj obdavčeno, Slovenija pa okolje, kjer talenti ostajajo doma.

→ Nagrajevanje zaposlenih iz dobička

Nadaljevali bomo z davčno ugodno obravnavo nagrad za poslovno uspešnost in z nadgradnjo sistema udeležbe zaposlenih pri uspehu podjetja. S spremembo davčne zakonodaje bomo spodbudili solastništvo zaposlenih preko delniških opcij. Želimo, da bodo podjetja lažje nagrajevala najbolj produktivne zaposlene, zaposleni pa bodo od ustvarjenega uspeha dobili več tudi v neto znesku. Sistem nagrajevanja zaposlenih je nujno potrebno administrativno poenostaviti.

→ Razvojne spodbude za skupne preboje

Znotraj posameznih strateških panog bomo z razvojnimi spodbudami spodbujali podjetja k povezovanju razvojnih jeder, zasnovi skupnih projektov in skupnemu osvajanju novih trgov. Cilj je več sodelovanja, več inovacij in hitrejši preboj na zahtevnejše trge.

→ **Davčni sistem kot podpora razvoju**

Okrepili bomo davčne spodbude za vlaganja v razvoj, nove tehnologije in rast podjetij. Podjetja, ki vlagajo v prihodnost, morajo imeti več manevrskega prostora. Zato bomo omogočali tudi fleksibilnejše prenašanje davčnih izgub za podjetja v cikličnih panogah in za inovativna zagonska podjetja, ki v prvih letih še nimajo dobička. Vzpostavili bomo posebni upravni postopek za podjetja, ki vlagajo v tehnologijo in ustvarjajo visoko dodano vrednost na zaposlenega.

→ **Davčne poenostavitve za manjša podjetja**

Poenostavili bomo uveljavljanje davčnih olajšav za manjša podjetja in izboljšali davčni okvir za podjetja v začetni razvojni fazi. Davčni sistem ne sme biti ovira, ampak podpora razvoju, zato bomo zmanjšali administrativna bremena in povečali preglednost pravil.

→ **Krepitev mikro, malih in srednje velikih podjetij**

Za mikro in mala podjetja bomo poenostavili administrativne in davčne postopke, za srednje velika podjetja pa oblikovali posebne sheme davčnih olajšav za vlaganja v rast ter programe za lažji vstop na tuje trge in prehod v scale-up fazo.

→ **Pošten okvir za samozaposlene**

Posebej bomo uredili položaj samostojnih podjetnikov in samozaposlenih. Pri prihodnjih spremembah bomo upoštevali dejstvo, da si samozaposleni številne pravice, ki so zaposlenim samoumevne, krijejo sami. Naš cilj bo stabilen, predvidljiv in pošten sistem, ki ne bo dušil podjetnosti, ampak jo bo usmerjal v rast in razvoj.

→ **Kapitalske spodbude za prebojna podjetja**

Želimo postati regionalno središče za zagonska podjetja, zato bomo okrepili podporo skladom tveganega kapitala in drugim oblikam razvojnega financiranja. Ustvariti moramo okolje, v katerem bodo perspektivna podjetja lažje prišla do kapitala za zagon, rast, internacionalizacijo in tehnološki preboj. Uredili bomo spodbuden zakonski okvir za sklade tveganega kapitala, ki bo omogočal hitro financiranje likvidno ogroženih perspektivnih podjetij.

→ **Razvojni kapital za strateške projekte**

Vzpostavili bomo močnejše razvojno-investicijske mehanizme za financiranje strateških in inovacijskih projektov. Domači kapital, sredstva iz državnega premoženja in razvojne vire bomo znali bolje povezati v instrumente, ki bodo dolgoročno podpirali infrastrukturo, inovacije, nova podjetja in druge projekte, pomembne za razvoj države.

→ **Davčne olajšave za donacije**

Uvedli bomo davčno olajšavo do 40 % za donacije kulturnim, športnim, gasilskim, invalidskim in raziskovalnim organizacijam. S tem bi podjetja in posameznike spodbudili k večjemu vlaganju v lokalno skupnost ter podprli delovanje društev na področju kulture, športa in raziskav.

JAVNO ZDRAVSTVO: PRAVIČNO IN VSEM DOSTOPNO

Temelj slovenskega zdravstvenega sistema so vrednote solidarnosti, enakopravnosti in pravičnosti, na podlagi katerih mora biti uporabnikom zdravstvenih storitev zagotovljeno dostopno in kakovostno zdravstveno varstvo. Obveznost države je ohranjati in razvijati takšen zdravstveni sistem, ki bo v svoje jedro postavljaj pacienta in bo pri tem tudi finančno vzdržen ter učinkovit, kar izhaja tudi iz Ustave Republike Slovenije. Država ima na področju zdravja obveznost zagotavljati razpoložljivost zdravstvenih dobrin, storitev in ustanov ter takšnega dostopa do njih, ki vključuje ustrezno raven časovnega, informacijskega, ekonomskega in nenazadnje tudi geografskega dostopa. Čakalne dobe, kadrovske primanjkljaje, administrativna neučinkovitost in rigidna organizacija ga od teh načel oddaljujejo ter ogrožajo stabilnost in vzdržnost sistema. Zato potrebujemo še učinkovitejše in sodobnejše javno zdravstvo, ki bo ogledalo moderne in razvite Slovenije. Ključnega pomena za nas so krepitev primarnega zdravstva in urgentne mreže, regionalizacija zdravstvenega sistema ter ničelna toleranca do korupcije v javnem zdravstvu pri nabavah medicinske opreme.

→ Javno zdravstvo v službi ljudi

Ključni izziv slovenskega zdravstva je vprašanje jasnih pravil in odgovornosti v sistemu. Naš cilj ni omejevanje zdravnikov, temveč krepitev javnih zavodov. Ker mnogi želijo delati več, jim bomo to omogočili na način, ki koristi tako pacientom kot javnemu zdravstvu. Zato bomo uvedli poseben model nagrajevanja, ki bo zdravstvenim timom omogočil, da popoldne operirajo in pregledujejo v svoji bolnišnici, na naši vrhunski opremi.

→ Digitalna hrbtnica – podatki rešujejo življenja

Digitalizacija ni le nakup računalnikov. Je orodje, da zdravnik vidi celotno sliko pacienta, da se izvidi ne izgubijo in da sistem deluje pregledno. Vzpostavili bomo Centralni elektronski zdravstveni zapis, kar pomeni enoten, povezljiv digitalni sistem, katerega glavni cilj bo poenostavitev postopkov in več časa za delo z bolniki. Vzpostavili bomo enoten centralni sistem naročanja in tako naredili red na področju čakalnih dob. Uvedli bomo digitalne poenostavitve ter ukinili papirna potrdila o obisku zdravnika in jih zamenjali z izpisi v portalu zVEM.

→ Krepitev primarnega zdravstva

Primarno raven zdravstva bomo okrepili kot osrednji steber zdravstvenega sistema. Primarno zdravstvo bomo organizacijsko, strokovno in digitalno integrirali v okviru zdravstvenih regij. Na primarni ravni bomo uvedli bolj fleksibilen delovni čas – z rotacijskimi urniki, dežurstvi in prilagoditvami za zdravnike z mladoletnimi otroki. Dodatno bomo okrepili ambulante za osebe brez izbranega osebnega zdravnika, ki bodo delovale kot varovalka v času pomanjkanja osebnih zdravnikov. Uvedli bomo stimulativen plačni model za delo v manj atraktivnih okoljih in obremenjenih regijah.

→ Administrativna razbremenitev

Prenesli bomo pristojnosti za odprtje bolniškega staleža ter pristojnosti za izdajo potrdil in predpisovanje medicinskih pripomočkov na drugo usposobljeno zdravstveno osebje. Omogočili bomo ureditev bolniškega staleža tudi drugim specialistom (npr. zobozdravniki za zobozdravstvena stanja, ginekologi za ginekološka stanja).

→ Privabljanje mladih kadrov

Uvedli bomo štipendijske sklade, mentorske sheme ter bolj fleksibilno politiko zaposlovanja. Nadgradili bomo kontinuirano izobraževanje in napredovanje v okviru kariernih poti družinskega zdravnika.

→ **Nujna medicinska pomoč**

Okrepili bomo urgentno zdravstveno mrežo ter vzpostavili "helikopterske reševalne baze" za vsak makroregijski urgentni center. Sprejeli bomo Nacionalno strategijo za kadrovske stabilnost urgentne stroke. Urgentno medicino bomo podprli z dodatnimi vlaganji ter s promocijo stroke urgentne medicine (javne nagrade, priznanja, vključevanje v izobraževalne procese).

→ **Učinkovito vodenje – direktorji z močjo in odgovornostjo**

Vodenje bolnišnice je zahteven menedžerski posel, ne zgolj administrativna ali častna funkcija. Uvedli bomo jasne kazalnike kakovosti z merljivimi cilji, kot so skrajševanje čakalnih dob, finančna stabilnost in zadovoljstvo pacientov. Ustanovili bomo pilotne regionalne svete za zdravje kot posvetovalna telesa z vključevanjem zdravstvenih domov, bolnišnic, lokalnih skupnosti in pacientov.

→ **Regionalizacija zdravstva**

Odločanja, organizacije in odgovornost bomo prenesli na regijsko raven (oz. na zdravstvene regije), kjer so potrebe prebivalstva najbolj poznane.

Razvili bomo sistem regijskih nadomestnih ambulant in vzpostavili omrežje zdravnikov za nadomeščanje, ki bodo koordinirano zagotavljali stalnost obravnave v primeru bolezni, dopustov ali izrednih odsotnosti zdravnikov. Zdravstvene storitve in preventivne programe bomo prilagodili specifičnim potrebam posamezne regije.

→ **Infrastruktura dostojanstva – gradimo za ljudi**

Bolnišnica ne sme biti kraj, kjer pacient izgubi dostojanstvo zaradi slabih bivalnih pogojev. Nadaljevali bomo z zastavljenimi investicijami v infrastrukturo z varnostnimi in kakovostnimi standardi ter energetsko prenovo, sprotno posodabljali medicinsko opremo, za enakovredno raven varnosti in kakovosti po vsej državi.

→ **Preventiva in aktivno življenje**

Najcenejše in najbolj učinkovito zdravilo je tisto, ki ga ne potrebujemo, ker nismo zboleli. Preventive ne bomo prepuščali zgolj osebni izbiri ali prostemu času posameznika, ampak jo bomo sistemsko vgradili v zdravstveno politiko. Spodbujali bomo zdrav življenjski slog – gibanje, uravnoteženo prehrano in skrb za duševno zdravje.

→ **Partnerstvo z domačo farmacevtsko industrijo**

Domača farmacevtska industrija je naša strateška prednost. Država bo z domačimi proizvajalci sklenila dogovore o varnosti oskrbe. Spodbujali bomo ohranitev in širitev proizvodnje generičnih zdravil in bioloških zdravil v Sloveniji.

→ **Absentizem in povratek na delo**

Vzpostavili bomo enotno izvedensko prakso z namenom večje prilagodljivosti, prenosa znanj, pa tudi omogočanja izboljšane prehoda med sistemom začasnih ter sistemom trajnih pravic. S povezovanjem med izvedenskima organoma ZZZS in ZPIZ bomo omogočili učinkovito (uspešno in pravočasno) vračanje na delo, kar je ključno za zagotavljanje tako posameznikove kot tudi družbene varnosti za zdravje, socialno vključenost in produktivnost. Z načrtom vračanja na delo bomo ohranili delazmožnost uporabnika v zgodnjem obdobju zmanjšane delovne zmogljivosti z začasnimi vsebinskimi prilagoditvami dela.